

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ЖЕЛАНИЕТО

Превод от английски: Иван Мадански, 1993

chitanka.info

В Ню Йорк винаги ти звънят на вратата точно в момента, когато си се разположил удобно на дивана, с твърдото намерение да се насладиш на заслужената почивка. Истински силната личност, един мъжествен и уверен в себе си човек, би казал: „Всички да вървят по дяволите, моят дом е моята крепост, ако получа телеграма, може да се пъкне и под вратата“. Но ако приличате по характер на Еделщайн, тогава ще си помислите, че блондинката от апартамент 12-С е дошла да ви върне содата. Или пък, тъкмо сега някой откачен режисьор е решил да ви съобщи, че е започнал да снима филм по писмата, които пращате на майка си в Санта Моника. (Защо не? Нали снимат филми и по много по-глупави материали?)

Обаче този път Еделщайн твърдо реши да не реагира на звънеца.

— Никого не чакам! — извика той, излегнат на дивана.

— Знам — отзова се глас от другата страна на вратата.

— Не ми трябва енциклопедии, речници и готварски книги — съобщи Еделщайн. — Каквото и да ми предложите, сигурен съм, че вече го имам.

Гласът каза:

— Нищо не продавам. Искам да ви дам нещо.

Еделщайн се усмихна с тънката иронично-печална усмивка на нюйоркчанин, който си знае урока: значи се надяват да измъкнат парите по друг начин.

— Не мога да си позволя да приема нещо безплатно — заяви той.

— Но това наистина е безплатно — подчерта гласът — Няма да ви струва абсолютно нищо — нито сега, нито по-късно.

— Не ме интересува — заяви Еделщайн и се възхити на своя твърд характер.

Гласът не отговори.

— Ако още стоите зад вратата, моля ви, вървете си.

— Скъпи мистър Еделщайн, искам да ви напомня, че цинизмът е само форма на наивност. Мъдростта е проникателност.

— Тоя пък ще ме учи — обърна се евреинът към стената.

— Е, добре, забравете всичко, което ви казах и си останете със своя цинизъм и предразсъдъци, хич не ми пука.

— Един момент — засегна се Еделщайн. — Какви предразсъдъци? Доколкото разбирам, вие сте само един глас зад

вратата. Може да се окажете католик, адвентист от Седмия ден или евреин.

— Няма значение. Често ми се случва да се сблъскам с такива като вас, довиждане.

— Чакайте!

Намрази се заради последната дума. Често попадеше в подобни капани. Веднъж например купи за десет долара илюстриран двутомник „Сексуалната история на човечеството“. По-късно неговият приятел Манович му го показва по вестникарските будки. Струваше два деветдесет и осем!

Но гласът ще си тръгне и ще си помисли: „Тия евреи се мислят за голяма работа!“ После ще сподели впечатленията си при поредното посещение в любимия му клуб и ще лепне ново петно върху тях.

— Много съм слабохарактерен — печално констатира за себе си Еделщайн. След което извика: — Добре, влезте! От сега ви предупреждавам, че няма да купя нищо от вас.

Насили се да стане, но в същия миг замръзна на мястото си. Гласът отвърна „Благодаря“, след което се появи мъж. Беше минал през заключената с две резета врата!

— Един момент, моля ви, спрете за малко! — помоли домакинята. Усещаше, че ръцете му силно треперят, а сърцето му бие твърде бързо.

Посетителят не помръдна повече, а Еделщайн уточни:

— Току-що имах халюцинация.

— Искате ли да го направя още веднъж? — осведоми се гостът.

— О, Боже, не! Значи минахте през вратата? Съвсем се обърках.

Еделщайн се отпусна тежко на дивана. Мъжът седна на стола.

— Не мога да разбера какво стана? — прошепна евреинът.

— Използвам тези прийоми, за да пестя време — обясни посетителят. — Освен това, по този начин убеждавам недоверчивите. Името ми е Чарлз Ситуел. Аз съм полеви агент на Дявола. Но, моля ви, не се бойте — не идвам за душата ви.

— Как да ви повярвам?

— Разчитайте на думата ми. Уверявам ви, че през последните петдесет години при нас има небивал приток от всички раси — бели, негри, араби и евреи. Също така пуснахме и повече от определената бройка китайци, а от известно време провеждаме крупни операции на южноамериканския пазар. Честно казано, мистър Еделщайн,

претоварени сме с души. Страхувам се, че в близко бъдеще ще се наложи да обявим амнистия на дребните грехове.

— И дойдохте за мен?

— О, Дяволе, не! Казах ви — всичките кръгове на Ада са препълнени!

— Тогава защо сте тук?

Ситуел енергично се наведе напред.

— Мистър Еделщайн, трябва да разберете, че Адът прилича донякъде на „Юнайтед Стейтс Стийл“. Работим с голям размах и държим монопол. Като всяка наистина голяма корпорация, държим на общественото мнение и искаме хората да ни споменават с добро.

— Разумно — отбеляза Еделщайн.

— Обаче ако започнем като Форд — да откриваме фирмени работилници и училища, — ще ни разберат погрешно. По същата причина не можем да строим Градове на Бъдещето или да се борим срещу замърсяването на околната среда. Дори не можем да помогнем на някоя изостанала страна, без да обосновем достатъчно ясно мотивите си.

— Да, да, разбирам колко сте затруднени.

— Но ние искаме все пак да направим нещо. Затова понякога, особено когато работите вървят толкова добре, какъвто е сегашният момент, раздаваме премии на избрани потенциални клиенти.

— И аз съм един от тях?

— Не съм казал, че сте грешник — успокои го Ситуел. — Казах „потенциални“, а това означава всички.

— А-ха, разбирам... И какви са тия премии?

— Три желаня — отзова се гостът. — Това е традиционната форма.

— Хайде да видим дали съм разбрал правилно — помоли Еделщайн. — Ще изпълните три мои желаня, така ли? Каквито и да са те? Без възражения и без обвързващи клаузи?

— Ще има само едно-единствено условие.

— Знаех си — въздъхна Еделщайн.

— Много е просто. Каквото и да си пожелаете, вашият най-голям враг ще го получи двойно.

Евреинът се замисли.

— Значи ако поискам един милион долара...

— Другият ще получи два.

— А ако си пожелае бронхопневмония?

— Оня ще се разболеет от двойна бронхопневмония.

— Как така?

— Ще заболее и двата му бели дроба.

Еделщайн прехапа долната си устна и поклати глава:

— Не си мислете, че ви уча какво да правите, но... не изкушавате ли по този начин добрата воля на хората?

— Риск, мистър Еделщайн, риск. Но той е необходим поне по две причини. Това условие трябва да присъства. То играе ролята на обратна връзка, поддържаща хомеостаза¹.

— Извинете, но аз...

— Добре, ще опитам по друг начин. Поставеното условие намалява силата на трите желания, като в същото време ги държи в разумни граници. Съгласете се, че желанието по принцип е много мощно оръжие, мистър Еделщайн.

— Представям си — неуверено каза домакинът. — А втората причина?

— Мислех, че ще се сетите — заяви Ситуел и оголи безупречните си, бели зъби в подобие на усмивка. — Това условие е нашият, така да се каже, фирмен знак. Клеймо, удостоверяващо истинския адски продукт.

— Разбирам... Ще ми трябва малко време да размисля.

— Предложението е в сила тридесет дни — уточни гостът. — Трябва само силно и ясно да произнесете желанието си. Останалото е моя грижа.

Ситуел тръгна към вратата, но Еделщайн го спря.

— Бих желал да обсъдя с вас един въпрос. По стечение на обстоятелствата просто нямам най-зъл враг. Дори мисля, че изобщо нямам врагове.

Ситуел се разсмя гръмко, даже му потекоха сълзи. Извади от джоба си лилава носна кърпа и изтри очи.

— Еделщайн, ама вие наистина сте възхитителен! Нямаме врагове?! А братовчед ви Сеймур, на когото отказахте да заемете петстотин долара, за да започне бизнес за почистване на газове? Той приятел ли ви е?

— Не бях се сетил за Сеймур — призна Еделщайн.

— Ами мисис Абрамович, която злослови по ваш адрес, защото не се оженихте за нейната дъщеря Мариела? Ами Том Касиди, който притежава пълен комплект речи на Гьобелс? По цяла нощ мечтае да избие евреите, при това вие сте номер едно в списъка. Те какви са ви — приятели?

Както си седеше на дивана, Еделщайн внезапно пребледня и ръцете му затрепераха.

— Изобщо не ми е идвало на ум...

— Знам, всеки от вас казва така... Не се огорчавайте и не взимайте нещата толкова навътре. Но разберете, че шест-седем врагове — това е нищо. Уверявам ви, че цифрата е далеч по-голяма.

— Имената на останалите! — веднага се поинтересува Еделщайн.

— Не е нужно да ги знаете. Защо да се вълнувате излишно?

— Но аз трябва да знам кой е най-злият ми враг! Касиди? Да си купя ли пушка?

Ситуел поклати глава.

— Той е безвреден малоумен лунатик. Няма да ви докосне и с пръст, повярвайте ми. Най-злият ви враг е човек на име Едуард Самюел Манович.

— Сигурен ли сте? — попита потресен Еделщайн.

— Абсолютно.

— Но... Манович е най-добрият ми приятел!

— И заедно с това е най-големият ви враг — увери го Ситуел. — Случват се такива работи. Довиждане, мистър Еделщайн. Желая ви успех с трите желания.

— Чакайте! — развика се евреинът. В главата му напираха милиони въпроси, които искаше да зададе, но беше толкова объркан, че успя само да попита: — Как така се препълни Ада?

— Само небесата са безгрешни.

Ситуел се обърна и излезе през заключената врата.

Еделщайн не можа да се съвземе няколко минути. Мислеше си за Еди Манович. Най-злият му враг!... Смешно! В Ада явно са се объркали. Познаваше го от двадесет години, всеки ден се срещаха, играеха шах. Заедно се разхождаха, заедно ходеха на кино, поне веднъж седмично обядваха заедно.

Наистина, Манович неведнъж отваряше голямата си уста и минаваше границите на благоприличието, дори понякога ставаше груб. Честно казано, често се държеше оскърбително.

„Но ние сме приятели — каза си Еделщайн. — Приятели сме, нали?“

Знаеше, че има много лесен начин да провери истината — като си пожелае един милион долара. Тогава Манович ще получи два милиона. Е, и? Какво от това? Дали него, богатият, ще го вълнува това, че най-добрият му приятел е два пъти по-богат?

Да! И още как! Цял живот нямаше да си прости, че Манович е забогатял заради неговото желание да провери дали Ситуел говори истината.

„Боже мой! — мислеше си Еделщайн. — Само преди един час бях беден, но щастлив. А сега имам три желания и враг“.

Хвана се за главата. Налагаше се да помисли още веднъж какво желание да си избере.

Следващата седмица прекара вкъщи, наведен над тефтера. Беше си уредил отпуск и ден и нощ правеше сметки. Отначало мислеше само за замъци. Замъкът беше в хармония с желанията му. Но като се замисли човек, не е толкова просто. Ако притежава средно голям замък с каменни стени, земи и всичко останало, ще трябва да се грижи за състоянието му, за отоплението, за заплащането на прислугата и така нататък.

Всичко опира до пари.

„Мога да имам приличен замък за две хиляди на седмица — пресмяташе Еделщайн и бързо записваше цифри в тефтера. — Но това означа, че Манович ще има два замъка за четири хиляди на седмица!“

В края на краищата заряза замъците и мисълта му се насочи към пътешествията. Ако си пожелаеше околосветско? Не, не го привличаше толкова много. Лято в Европа? Поне двуседмична почивка във Фонтебло или Маями за разнообразие? Но тогава Манович ще се забавлява два пъти по-дълго!

По-добре е да си остане беден и да лиши Манович от възможните блага.

Да, ама не съвсем.

Еделщайн все повече се отчайваше и ядосваше. Казваше си: „Аз съм идиот! Откъде да знам дали всичко това е истина? Да, Ситуел минава през заключени врати. Означава ли това, че е магьосник? Може да е само халюцинация“.

Сам се учуди, когато стана и заяви на висок глас:

— Искам двадесет хиляди долара! Веднага!

Почувства лек тласък. Извади портфейла си и намери в него чек за двадесет хиляди долара.

Отиде в банката да го осребри. Имаше неприятното чувство, че всеки момент ще се намеси полицията. Но чиновникът само го попита иска ли парите в брой или ще си открие сметка.

На изхода срещна Манович, чието лице изразяваше едновременно уплаха, недоумение и възторг.

Еделщайн се прибра в къщи много разстроен. Цял ден лежа с болки в стомаха.

Идиот! Да пожелае само някакви си двадесет хиляди! И на всичкото отгоре Манович е получил четиридесет хиляди! Човек може да умре от яд!

Еделщайн ставаше ту апатичен, ту гневен. Стомахът продължаваше да го боли — сигурно е направил язва. Толкова е несправедливо! Ще си отиде в гроба, и то заради Манович!

Но затова пък сега беше сигурен, че именно той е най-големият му враг. Мисълта, че със собствените си желания го прави богат, направо го убиваше.

Каза си: „Еделщайн! Така повече не може! Трябва да помислиш за удовлетворение!“

Обаче как?

Изведнъж се сети за нещо. Спря наред стаята. Въртеше очи като обезумял. Хвана тефтера и се потопа в изчисления. След като свърши със сметките се почувства по-добре. За първи път след посещението на Ситуел беше щастлив.

— Искам шестстотин килограма разфасовано печено пиле!

Няколко порции успя да изяде, два килограма сложи в хладилника, голяма част продаде на половин цена, като спечели седемстотин долара. Последните седемдесет и пет килограма прибра

домоуправителя. Еделщайн щеше да припадне от смях, когато си представяше Манович, потънал до шия в печени пилешки органи.

Но радостта му беше кратка. Разбра, че Манович е оставил десет килограма за себе си (винаги е имал добър апетит), пет подарил на някаква вдовица, на която искал да направи впечатление, а останалото количество продал за две хиляди долара.

„Аз съм малоумен дебил и кретен — мислеше Еделщайн. — Заради едното удоволствие пропилях желание, което струва поне един милион! И какво постигнах с това? Две кила печено, малко долари и вечна дружба с хазяина!“

Оставаше му само едно желание.

Налагаше се добре да помисли, преди да го използва. Трябваше да си пожелае нещо, което му е страшно необходимо, а в същото време да е абсолютно непотребно за Манович.

Минаха четири седмици. Еделщайн осъзна, че месецът е към своя край. Изтормози мозъка си от мислене! И защо? За да се убеди, че Манович има същия вкус — обича замъци, жени, пари, коли, почивка, вино, музика...

Еделщайн горещо се молеше:

— Господи, Боже мой, Ти, който управляваш Рая и Ада! Имах три желания, но пропилях две от тях по най-глупавия начин. Не искам да бъда неблагодарен, Господи, но Те питам: ако човек има три желания, може ли да направи нещо добро за себе си, без да напълни гушката на Манович, който получава всичко двойно?

Дойде и последният час. Еделщайн беше спокоен като човек, готов да приеме съдбата си, каквато и да е тя. Най-после разбра, че Манович е недостоеен за неговата ненавист. Реши да си пожелае нещо, което е нужно лично на него, без да мисли за Манович.

Стана и се изпъна.

— Това е последното ми желание. Трябва ми жена, за която да се ожена. Средна на ръст, добре сложена, с естествена светла коса. Интелигентна, практична, влюбена в мен, еврейка, но в същото време сексапилна и с чувство за хумор...

Внезапно мозъкът му заработи с бясна скорост:

— И да е особено... не знам как да го формулирам по-вежливо... Тя трябва да е пределът, максимумът, който аз искам и с който мога да се справя. Имам предвид изключително интимните отношения.

Разбирате ли, Ситуел? Деликатността не ми позволява да ви обясня по-подробно, но ако се налага...

Раздаде се леко, но и някак си сексуално почукване на вратата. Еделщайн със смях тръгна да отвори.

„Двадесет хиляди долара, два килограма печено и това — мислеше си той. — Сега ми падна, Манович! Максимумът на мъжките желания, умножен по две... О-о, това не бих пожелал и на най-злия си враг... Но го пожелал!“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.